

Här är en brant stentrappa och
en grå katt går nerför den.

Att syntolka på SRF Fritids resor

Förslag kring att syntolka i samband med ledsagning

Syntolkning är att med ord beskriva sådant som syns men inte hörs. Det kan vara miljöer, personer, gester, blickar, händelser, relationer, djur, växter, kläder, konst ...

Syntolkning skapar inre bilder och på så sätt kan resan bli roligare, intressantare och större.

När du ledsagar kan du passa på att beskriva lite av allt det du ser. Här kommer några tips på hur du kan tänka om du vill syntolka lite. Ta chansen att prova!

Att syntolka är viktigt och kan dessutom vara roligt och spännande. För att kunna beskriva något med ord måste vi titta efter ordentligt och när vi gör det kan vi få syn på nya saker!

Den som ser bygger sina inre bilder av det material som kommer via synen. Den som inte ser bygger också inre bilder och med hjälp av syntolkning kan bilderna baseras på beskrivningar i ord.

Våra inre bilder blir minnen som vi bär med oss från våra resor, oavsett om vi byggde dem med hjälp av synintryck eller beskrivande ord.

TIPS

Att syntolka ett föremål

Det är lättast att bygga en inre bild av ett föremål om du börjar med att tala om vad det är. Då finns det sedan ett skelett att bygga på när du berättar om detaljer.

Börja till exempel att tala om att det är en kopp. Beskriv den sedan: den är gjord i keramik, stor och röd med lila prickar, välanvänd med några repor i glasyren.

Färger är viktiga, vi kan ha en relation till färger även om vi inte ser den.

Att ta med i en beskrivning: funktion, material, storlek, egenheter.

Här på disken framför oss ligger ett berg av färska morötter med lång grön blast.

Att syntolka en miljö

Precis som när det gäller föremål är det lättast att skapa en inre bild av en plats om du först får en "rubrik" till exempel: granskog, villaområde, skolgård eller båthamn. Sedan kan du bygga på platsen med detaljer, men kom ihåg att bilden blir grumlig av för många detaljer.

Att göra målade beskrivningar istället för att värdera

Om du ska syntolka en solnedgång som du tycker är vacker, försök då beskriva vad det är som du tycker är vackert. Exempel: Det solgula skenet färgar himlen i gula, orange och röda toner. Solens glöd speglar sig i det glittrande djupblå havet. Solens klot vibrerar av guldgula nyanser där den vilar på havets horisont. När vi säger "den är vacker" är det egentligen inte en beskrivning utan en åsikt/värdering.

Det är viktigt att komma ihåg att olika personer tycker att olika saker är vackra/fula. Om du istället för att berätta vad du tycker, gör en målade beskrivning så kan lyssnaren själv tycka.

Att syntolka på bussresan

Om du inte ser kan en bussresa genom Islands fantastiska lavalandskap vara väldigt lik en bussresa hemma i vardagen. Syntolkning av vad som finns utanför bussfönstret kan göra hela skillnaden!

Börja även här med att ge överblick och rubriker, gå sedan till detaljerna. Zooma in och zooma ut i bilden. Varva överblick och detaljer under resan.

När du beskriver utsikten som fladdrar förbi kan du inte hinna beskriva allt, men här är några saker som kan vara intressanta att välja i berättandet.

Skyltar

Skyltar som berättar var vi är, vilken ort vi passerar, hur långt det är kvar till ett mål är

intressanta. Hastighetsskyltar kan också vara det, när det blir 50 km/tim då vet vi att vi är vi på väg in i något tätbebyggt område. Alla möjliga skyltar ger ledtrådar; avspärrnings-skyltar, butikernas skyltar, hemmagjorda födelsedagsskyltar, varning för älgar...

Väder

Inne i bussen märks inte mycket av vädret utanför. Berätta gärna om vädrets växlingar; himlen är klart blå, de mörka grå regnmolnen hopar sig, vinden är hård, träd Kronor ruskas om i vinden. Solen sprider sitt sken över de obrukade åkrarna som ligger i träda.

Miljö

Vilka miljöer finns utanför just nu? Berätta! Åker vi genom ett industriområde, en vinodling på en solig sluttning, längs strandängar eller genom tät granskog?

Människor

Bilden blir ofta mer spännande om det finns människor med. Du kanske ser vägarbetare som asfalterar eller diskuterar, poliser som dirigerar eller stoppar en bil. Ett uttryckningsfordon som passerar kanske hörs in i bussen, tala om viket, är det en ambulans?

Relationer mellan människor och djur kan vara intressanta, försök hitta berättelser längs vägen. "En flicka promenerar med en hund i koppel, hunden drar och vill gå åt motsatt håll och flickan släpper efter. Då viftar hunden på sin yviga svans och sträcker nosen i vädret."

Kläder

Det kan vara intressant att höra exempel på hur folk är klädda där vi just nu befinner oss. Vilka plagg, vilket snitt, vilket material, vilken färg?

"Kvinnan bär en röd kavaj i manchester och ett par jeans där knäna är slitna".

► Inifrån bussen

Även det som händer i själva bussen går den som inte ser ofta miste om. Bullret dränker steg och röster och det kan vara roligt att veta lite om vad som händer. ”I mittgången står Göran och pratar med Berit, hon lyssnar och nickar.”

HUR?

Till den som finns bredvid

Om du sitter bredvid någon/några som inte ser, kan du fråga om de vill höra lite om hur det ser ut utanför och när bussen väl har stannat finns det ju också massor att beskriva; på promenaden, på restaurangen, på marknaden...

Med mikrofon längst fram i bussen

När guiden inte använder bussens mikrofon kan kanske någon ledsagare beskriva för alla. Men tänk då på att ljudet går ut i hela bussen, även till den som kanske vill vila eller samtala och till resenärer som inte ingår i vår grupp.

Här är det lämpligt att kolla med alla resenärer innan och att bara beskriva lite!

Med guideutrustning

Med en utrustning för syntolkning kan en person berätta i en mikrofon och alla i bussen kan välja om och när de vill lyssna på beskrivningar av utsikten, genom att lyssna i lurar. Kom ihåg att börja med att presentera dig och att kolla så att alla som vill har fått lurar och att alla som har lurar hör.

Vill du veta mer?

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, har gett ut en rapport:
MTM:s Rapporter nr 4, Syntolkning, forskning och praktik
www.mtm.se/om-oss/press/pressmeddelanden/rapportomsyntolkning/

Synskadades Riksförbund är landets företrädare för personer med synnedsättning.